

ENTEGRE (BÜTÜNLENMİŞ) KUR'AN ANSİKLOPEDİSİ

Osman bin Affan nakleder ki; peygamberimiz Muhammed (SAV)
“İçinizde en iyi olanlar Kur'an'ı öğrenenler ve öğretenlerdir.” buyurmuştur.

Entegre (bütünü içeren) Kur'an ansiklopedisi İngilizce konuşan Dünya'ya (milletlere) 14 asırlık İslâmî ilimleri temel alan, Kur'an üzerine klâsik ve çağdaş, kolay anlaşılabilir formatda (biçimde) nadir (yegâne, eşi olmayan) bir referans kitabı olarak düşünülmüştür. Bu eser; Kur'an ilimlerinde veya genel olarak diğer disiplinlerde ihtisas sahibi akademisyen bilim adamlarını, müslüman ya da gayri müslim Kur'an ve onun mesajı (haberleri) üzerine güvenilir kaynak arayan araştırmacıları ve diğer okuyucuları hedef almıştır. Müslümanların ve gayri müslimlerin uzun zamandır ihtiyaç duydukları ve bekledikleri bir bütünü içeren Kur'an ansiklopedisi olarak düşünülmüştür. Böyle bir eser müslümanlar için bir temel ihtiyaç konusudur. Çünkü hâlen Dünya müslümanlarının ancak yüzde yirmi kadarı Kur'an'ın dilini anlayabilmektedir. Bu yetersizlik Kur'an'ın orjinal metninin katmanlar oluşturan lisânî zenginlik ve derinliğine doğrudan ulaşmayı, nüfuz etmeyi imkânsız kılmaktadır. Bu yetmezlik çoğu zaman Kur'an okuma (kıraat) eğitimindeki ve çeviri konusundaki ehliyetizliklerle bir araya gelmektedir ki bunun sebebi de modern (batı tarzı) eğitim sistemlerine göre yetişmiş olmanın bir sonucudur. Yaratılışın birbirinden farklı ve çok çeşitli katmanlarında yer alan milyonlarca müslüman, hayatlarının en temel unsuru olan Kur'an ile daha derin bir ilişkiye girebilmek, onun manâsına nüfuz edebilmek için birbirinden farklı değişik çevirilere, tefsirlere, lügâtlara ve klâsik metinlere başvurumaktadırlar. Bu kaynaklar belirli bir dereceye kadar yararlı olabilmektedir. Ancak klâsik metinler bir rehberin yol gösterici yardımı olmadan okunmak üzere yazılmış eserler değildir. Bu sebepten bu klâsik metinlerin nasıl okunacağı konusunda eğitimsiz okuyucuların aydınlanmaktan daha çok zihinleri karışmaktadır. Örnek olarak bir okuyucu Taberi'nin antısal tefsiri

Camî el beyan en tevil el Kuran adlı eserinde bir ayetin manası üzerine birbirine aykırı düşebilen onüç farklı görüşle karşılaşmaktadır veya okuyucu İbn Katir'in

Tefsir el Kuran el azîm adlı eserinde peygamberin bir ayet üzerine söylediği yedi değişik sözle karşılaşmaktadır. Okuyucunun bu eserleri anlayabilmek için tefsir ve hadis metodu üzerine eğitim almış olması gerekmektedir. Bu vadiye Kur'an'a dayalıengin klâsik İslâm literatürünü de temsil eden muhtasar (veciz, özlü), bütünlümlü (bütünü içeren) ve güvenilir bir müracaat (referans) kitabı olarak bütünü içeren (entegre) İslâm ansiklopedisi, lisan ve üslup özellikleriyle de modern okuyucuya hitab eden değerli bir kaynak eser olacaktır.

KUR'AN, GAYRİ MÜSLİMLER VE ENTEGRE KUR'AN ANSİKLOPEDİSİ

Kur'an'a giden (uzanan) yollar dil ve eğitim engellerinden dolayı müslümanlar için kısıtlı olduğu gibi gayri müslimlerin büyük çoğunluğu içinse tamamıyla (tıkanmıştır) kapalıdır denilebilir. Bu dışlanma iki yönlü bir belâdır. Bir yanda sayısız erkek ve kadın, yaratıcının sözlerine (mesajına) muhatap olamamakta ve aynı zamanda bunun sonucu olarak Kur'an'a inananlar ve inanmayanlar arasında kökten (esasa taalluk eden, fundamental) bir bölünme, ayrılık oluşturmaktadır. Bir anlamda bu ayrılık ondört yüzyıl önce Kur'an ilk indirildiği zamandan beri mevcut ise de bugünkü, çağdaş durum geçmişten farklıdır. Coğrafi, entellektüel (akıl, zihin ve idrak ile ilgili), siyasî, içtimaî, iktisâdî alanlarda insanî âlemin birçok gerçekleri süratle küçülen Dünya ile birlikte değişmekte bu durum yeryüzünde herhangi bir topluluğun birbirinden habersiz ve yalıtılmış olarak yaşamasını imkânsız kılmaktadır. Böylelikle yaratanın en son indirdiği mesaja inananlar ve inanmayanlar şimdi zaman ve mekanın birçok boyutlarıyla birbirine çok yakın konumlarda yaşamaktadırlar. Bu yakınlık şimdiye kadar görülmemiş boyutta karşılıklı etkileşim meydana getirmiş ve aynı zamanda gayrimüslimler arasında Kur'an'a yönelik çok hızlı artarak gelişen bir ilgi doğurmuştur. Bu durumda mevcut Kur'an çevirilerinden herhangi birine başvuran (herhangibirinin kapağını açan) okurların sayısı artmaktadır. Bununla beraber bu okurların büyük çoğunluğu Kur'an'ı okumaya devam edememektedirler. Çünkü onlar daha önce hiç karşılaşmadıkları

tarzda bir metinle karşılaşmaktadırlar. Bu okuyucular önceden alıştıklarına hiç benzemeyen bütünlükte bir üslupla yüzyüze gelmektedirler. Dahası da Kuran'ın en iyi çevirilerinde bile yer alan tasvirler onlara tamamen yabancı gelmekte ve Kuran'ın herbir parçasındaki vahdet okuyucu için çok şaşırtıcı olmaktadır. Kuran'ı okudukça okuyucunun önünde safha safha, bir bir, katman katman açılan ve kısa temalarla hasil olan, şekillenen bir bütünlük belirmektedir. Kuran'daki tasvirler, yeminler, meseller (alegorik hikayeler), tarihi vakalar, ikazlar (uyarılar), hayırlı haberler arasında taklidi imkânsız bir karşılıklı etkileşim, bütün bu Kuranî unsurların yekvücut olarak, ayrılarak, tekrar birleşerek, ve herbiri bunlar okuyucunun zihninde bir anlaşmazlık ve karşılıklı sonuçlanabilmektedir. Kuran'ı okuyan samimi ve objektif (tarafsız) gayrimüslimler Kuran metniyle ilk karşılaştıklarında insanı bütünüyle saran bir yabancılaşma duygusuna kapılırlar. Kuran'ın mesajını başka kitaplardan anlamaya çalışanlar batı dillerinde bu konuda çok az sayıda kaynak bulabilirler. Gayrimüslüm akademisyenlerin yazdığı kitaplar okuyucuya nadiren yardımcı olabilmektedir. Bu tür yayınlar daha çok oryantalistlerin teşkil ettiği yayın dizilerini biraz daha büyütme yararlar. Çağdaş akademik çalışmaların da bu alana göze çarpan (dikkate değer) olumlu bir katkısı olamamıştır.

Diğer yandan Kur'an üzerine çalışmalar yapan müslüman akademisyenlerin eserleri de gayrimüslümler ve batılılaşmış müslümanlar için lisan, üslup, temel değerler, şekil ve içeriği açısından anlaşılabilir ve ulaşılamaz olmaktan ileri değildir. Kuran mesajını anlamak için aslına sadık kaynak arayan bu araştırmacı zihinlere *Entegre Kuran Ansiklopedisi* alışkın oldukları üslup ve formatda malzeme sunacaktır.

KUR'AN, AKADEMİ VE ENTEGRE KUR'AN ANSİKLOPEDİSİ

Gayrimüslim akademisyenlerin Kur'an'a yaklaşırken karşılaştıkları diğer bir açmaz ise şudur; onlar Kur'an'ın ilahî menşeli olduğu konusunda bir inanca varmış değillerdir. Onların profesyonel (mesleki) sorumlulukları üzerinde çalıştıkları konuya belirli bir mesafede durmalarını gerektirmektedir. Fakat bu özel konuda konunun kendisi böyle bir tarafsızlığı sürdürmeyi imkânsız kılar. Çünkü Kur'an, kitabı inceleyen yazarın her şeyden önce bir esas konudur; Kur'an'ın ilahî mesaj olduğu konusunda kendi içinde bir karara varmasını ister. Böyle bir karara varmadan Kur'an ile yazar arasında bir alışveriş, etkileşim (interact) özden anlayış, diyalog mümkün değildir. Bir kimse Kur'an'ın ilahî bir mesaj olduğunu ya kabul etmeli ya reddetmelidir. Peygamber'in görüşüne göre kim hangi yolu seçerse onun yolu odur. Kur'an'ın ilahî mesaj olarak kabulü aynı zamanda Peygamber Muhammed'in de Allah'ın son peygamberi olarak kabul edilmesi demektir. Eğer onlar Kur'an'ın ilahî mesaj olduğunu red ederlerse aynı zamanda Muhammed'in peygamberliğini reddetmiş olurlar ki bu halde onun samimiyetini ve sözlerinin doğruluğunu sorgulayan bir durumda kalırlar. Asırlar boyunca polemikçi yazarların yaptıkları da zaten budur. Bu gibi akademisyenler kendilerini çözümlenemez bir açmaz içinde bulurlar. Kur'an'ın ilahî menşesine dair bir karara, bir görüşe bağlanırlarsa bilimsel tarafsızlıklarından ferâgat etmiş olacaktırlar. Eğer Kur'an'ın ilahî menşeli olduğunu kabul etmezlerse bu durumda üzerinde çalıştıkları Kur'an metniyle metnin özünü anlamaya matuf etkileşim beklentileri gerçekleşmeyecektir. Bu açmaz birçok akademisyen tarafından kabul edilmiş ve belirtilmiştir ki onlar daha da ileri giderek bu konuda hiçbir çözümün olmadığını da kabul ve ifade etmişlerdir. Bu tarihsel geçmişe rağmen, *Entegre Kur'an Ansiklopedisi*; kaynaklarını paylaşan ve vahiy yoluyla indirilmiş olan Kur'an'ı aynı zamanda akademik ölçülere ve düsturlara uygun bir öncül terim olmak özelliğiyle de anlatan eşsiz bir danışma eserini akademik dünyaya sunmaktadır. Akademisyen alimler, herne kadar bu eserin ileri sürdüğü esas tezlerin, önermelerin bütünüyle aynı fikirde olmasalar bile Kur'an üzerine yazılmış ve ondört asırlık İslamî ilimleri içeren böylesine özlü (muhtasar) bir referans (danışma) eserini sevinçle karşılayacaklardır.

Entegre (bütünü içeren) Kur'an Ansiklopedisi; çoğu zaman ulaşılmaz imkânsız çok geniş ve birbirinden uzak coğrafyalara yayılmış olan ilmi malzemeyi, eski metinleri ve kaynakları birarada toplamış olması niteliğiyle, Kur'an'ı ilimlerle ilgili özel ihtisas alanlarında çalışma yapan ve son ondört yüzyılda meydana gelmiş olan engin İslamî ilimler külliyyatını doğrudan okuyup anlayacak derecede lisana vâkıf kimseler için de cazip ve aranan bir yayın olmaya adaydır. Aynı zamanda yeni anlayış (idrak) boyutlarıyla yapılacak ilmi araştırmalar için de bir başlangıç noktası (eseri) olarak hizmet sunacaktır. *Ansiklopedi*; Kur'an üzerine İslamî ilimlerin engin birikimine ulaşmanın yollarını göstermekte, bu

ulaşımın referanslarını vermekte bu referanslara dikkati çekmektedir.. Kur'an ilimlerinden başka bilimsel alanlarda çalışan araştırmacılar ve özellikle lisan yetersizliğinden dolayı heybetli, büyük Kur'ani ilimler külliyyatını orijinalinden inceleme imkânı olmayanlar, kendilerinin çok temel bir ihtiyacını karşılayacak, Kur'an ilimlerini aşına oldukları bir üslup ve dil ile onlara ulaştıracak olan Entegre Kur'an Ansiklopedisinin kıymetini hakkıyla takdir edeceklerdir.

ANAHTAR VASIFLARI (ÖZELLİKLERİ)

- Ondört asırlık Kur'an ilimlerinin muhtasar ve temsili bir hülasası.
- Kur'an'da yer alan bütün kavramları (mefhumları), terimleri, kişileri ve yer adlarını içerir.
- Kur'an'ın bütün ana (esas) konularını derinlemesine inceleyen ve araştıran makaleler.
- Kur'an terimleri sözlüğü ve referansları olarak da kullanılabilir.
- Bu eserden yararlanmak için Arabça bilmek gerekli değildir.
- Alfabetik sırayla yazılı 625 konu başlığı, yaklaşık 3500 sayfa ve yedi ciltten ibarettir.
- İslami ilimler, dini ilimler, Kur'ani ilimler, tarih ve sosyal ilimler alanında yer alan geniş akademik ihtisas sahasının önemli ihtiyacını karşılamaktadır.
- Kur'an üzerine yazılmış yüzlerce klâsik eserin bibliyografik referanslarını ihtiva eder (içerir).
- Kur'an ve İslam ile ilgilenen ortalama (genel) okuyucu kitlesinin de yararlanabileceđi bir eserdir.
- Çağdaş İngilizce okurlarının aşına ve alışkın oldukları bir üslubla yazılmıştır.
- Kur'an üzerine, bir batı dilinde yazılmış, zengin klâsik ve çağdaş Kur'an ilimlerini İslamî perspektifden inceleyen ve müslümanlar tarafından yazılmış ilk otantik (güvenilir, selâhiyetli, sahih) danışma (referans) kitabıdır
- Daha ayrıntılı bilgi edinmek için aşağıdaki siteyi ziyaret ediniz:

www.iequran.com

ENTEGRE (BÜTÜNLENMİŞ) KUR'AN ANSİKLOPEDİSİ

Editör:

Muzaffer İkbal

Yardımcı editörler:

Anis Ahmad

Afifi al-Akiti

Muhammad Akram

Muhammed Al-Gazali

Gibril Fuad Haddad

Entegre Kur'an Ansiklopedisi *İslam ve Bilim Merkezi* (CIS)'nin bir projesidir. Ansiklopedi *İslam ve Bilim Merkezi* tarafından yayına hazırlanacak ve İnşaallah merkezi Belçika'da olan uluslararası yayınculuk şirketi Brepols tarafından yayınlanacaktır.

İslam ve Bilim Merkez'i şimdi (elan) bu projeye yardımcı olmak ve katkıda bulunmak isteyenlerin bağışlarını kabul etmektedir.

Bağışlarınıza Kanada'da vergi muafiyeti sağlayan bir makbuz verilecektir.

Bağış çeklerinizi **Center for Islam and Science** adına yazarak aşağıdaki adrese gönderebilirsiniz.

Center for Islam and Science
349-52252 Range Road 215
Sherwood Park, AB T8E 1B7
Canada

Translated by Osman Kademoglu